

בס"ד, ו' שבט התשפ"ד

בבא קמא דף ע"ה – מודה בקנס ואח"כ באו עדים, הודאה שלא מחייבת ממון

מושגים:

1. קיפחתי לסבי דבי רב –
רבא אמר 'קיפחתי לסבי דבי רב', כלומר יש לי תשובה לקפח דבריו של רב המנונא.
2. עדות שלא ניתן להזימה –
ר"א בריה דרב איקא מסביר שסומכוס וחכמים חולקים בשאלה אם 'עדות שלא ניתן להזימה' נחשבת עדות, למשל כשהגנב עצמו הביא את העדים שמעידים שהוא גנב. הוא לא יכול להזים ולתבוע אותם, כי הוא בעצמו כביכול 'זמם' והודה שהם עדים כשרים והביא אותם (מאירי). או למשל כשעדים לא אומרים תאריך ושעה, ואז לא ניתן לומר להם 'איתנו הייתם באותה שעה'.

שאלות:

1. זמרי הודה שהוא גנב כבשה, אח"כ באו שני עדים שהעידו שהוא גנב, האם הוא משלם כפל?

(הגמ' בכלל הדף דנה בשאלה של מודה בקנס ובאו עדים).

ראינו אתמול שרב חסדא הקשה לרב הונא מהמעשה של ר"ג ששמח שהוא סימא את העין של טבי עבדו הכשר. ר"ג הודה על כך בפני רבי יהושע שאמר לו 'אין בדבריך כלום שכבר אין לו עדים', משמע שאילו יש עדים חייב ר"ג לשחררו. בניגוד לדעת רב שאמר שמודה בקנס ואח"כ באו עדים פטור.

רב הונא תירץ שההודאה של ר"ג לא נחשבת, כי למרות שרבי יהושע הוא אב"ד, ההודאה לא היתה בביה"ד.

הגמ' מקשה מברייתא אחרת שמתארת שרבי יהושע אמר בנוסח אחר, 'אין בדבריך כלום שכבר הודית'. ושואלת האם זו מחלוקת תנאים בין שתי הבריות, שהראשונה סוברת שאילו היו לר"ג עדים היו מחייבים אותו לשחרר. והשניה סוברת שעדים לא יעזרו אחרי ההודאה?

הגמ' אומרת שאפשר לומר ששתי הבריות סוברות כרב שפטור וחולקות במציאות האם ההודאה היתה בבי"ד ונחשבת הודאה ועדים לא יעזרו, או שהיתה מחוץ לבי"ד ולא נחשבת הודאה.

2. אמרו למאיר שיש עדים שהוא גנב כבשה, מאיר פחד ומיהר לביה"ד להודות. אח"כ הגיעו העדים, האם הוא חייב כפל?

הגמ' מביאה מחלוקת אמוראים בין רב לשמואל במודה בקנס ובאו עדים, רב פוטר, ושמואל מחייב.

הגמ' מביאה את המקורות שלהם מהפסוקים, שכבר ראינו בדף ס"ד אגב הברייתא של תנא דבי חזקיה. לדעת רב יש שני פסוקים שפוטרים מודה בקנס, ולכן אחד מהם מלמד גם על המקרה שאח"כ באו עדים שפטור. ואילו לשמואל יש רק פסוק אחד, כי את

הפסוק 'אם המצא תמצא...הגניבה' הוא למד לתשלומי כפל לגנב רגיל.

רב הקשה על **שמואל** מברייטא שאומרת, שאם גנב ראה שעדים עומדים להעיד נגדו, והודה שהוא גנב אבל לא טבח **ת"ק** אומר שהוא משלם רק קרן. מוכח לשיטתו שאפילו שיבואו עדים אחרי ההודאה הוא פטור!

שמואל ניסה לתרץ שהעדים בסוף התחרטו ולא באו להעיד. אבל **רב** אומר שזה לא מסתדר עם הסיפא **שר"א בר"ש** אומר 'יבואו עדים ויעידו'. כלומר כשיגיעו העדים נאמין להם, סימן שלדעת **ת"ק** זה לא יעזור אפילו שיבואו עדים.

שמואל מתרץ שזו אכן מחלוקת תנאים בברייטא, והוא סובר **כר"א בר"ש**.

הגמ' אומרת ש**רב** לא חייב לומר שיש מחלוקת תנאים. גם **ר"א בר"ש** יכול לסבור שמודה בקנס ובאו עדים פטור. אלא שכאן ההודאה לא היתה טובה, משום שהיא נבעה מפחד מהעדים שממשמשים ובאים.

3. קינן גנב טלה, בועז ונחשון העידו שהוא גנב, וקינן הודה שהוא שחט אותו, הוא משלם ארבעה טלאים?

רב המנונא אמר שדברי **רב** (שמודה פטור למרות שבאו עדים), מסתברים במצב שהמודה חייב את עצמו בהודאה, למשל גנב שחייב את עצמו בהודאתו קרן. אבל אם הוא לא חייב עצמו בכלום, כמו מודה בטביחה בלבד הוא חייב, כי ההודאה פחות נחשבת.

(גם **ר"ח ב"א בשם רבי יוחנן** אמר **כרב המנונא**).

רבא חלק ואמר {קיפחתי לסבי דבי רב}, כלומר יש לי תשובה לקפח דבריו של **רב המנונא**. **רבא** הקשה על הסברא של **רב המנונא** מהמקרה של **ר"ג** שסימא את טבי בהודאה שלו. **רב חסדא** הקשה על **רב הונא** מההודאה של **ר"ג**, ו**ר"ג** לא חייב עצמו בכלום את עצמו ולכן אם יבואו עדים חייב, מאחר והוא לא תירץ כך, סימן שהסברא של **רב המנונא** לא נכונה.

רב אשי אומר שאפשר לדייק גם ממשנתנו וגם מברייטא שהן סוברות **כרב המנונא**,

מהמשנה **רב אשי** מדייק מכך שהיא הביאה את הדוגמא שיש שני עדים שגנב, ועד אחד או שהגנב מודה שטבח. מדוע הגמ' לא הביאה את אותה דוגמא בבת אחת גם על הגניבה וגם על הטביחה, שגנב וטבח עפ"י עד אחד או עפ"י עצמו שפטור מד' וה' וגם מכפל?

רב אשי אומר שהסיבה היא שכשמודה על הגניבה הוא משלם קרן כמו שאמר **רב המנונא** וזו הודאה שפוטרת אותו גם אם יבואו עדים. והודאה כזו לא מתאימה להשוואה שעשתה הגמ' בין הודאת עצמו לעד אחד, שאם אח"כ באו עדים הוא חייב.

רב אשי מנסה לדייק גם מלשון הברייטא שראינו, אבל הגמ' דוחה את הדיוק. (**רב אשי** מדייק שבברייטא הוא הודה שהוא גנב אבל לא טבח, מדוע הברייטא לא השמיעה חידוש יותר גדול, שאם הוא מודה או בגניבה, או בטביחה בלבד שנחשב הודאה? סימן שהודאה שלא מחייבת אותו היא חלשה, **כרב המנונא**. אבל הגמ' דוחה את הדיוק, משום שהחידוש בברייטא הוא שאם הוא מודה על גניבה,

אפילו שיבואו עדים שיעידו שהוא טבח, הוא פטור, כי ברגע שאין כפל בגלל הודאתו אין חיוב ד' וה', כי התורה אמרה ד' וה', ולא ג' וד'.

4. אבישי הודה שהוא גנב וטבח, וגם הודה שאורי ויאיר ראו אותו. אח"כ אורי ויאיר העידו, האם אבישי משלם ד' וה'?

הגמ' מנסה לומר שמחלוקת **חכמים וסומכוס** בברייתא, היא בשאלה של **רב המנונא** האם הודאה שאינה מחייבת ממון פוטרת כשבאים עדים. אבל **ר"א בריה דרב איקא** אומר שאפשר להסביר את מחלוקתם בנושא אחר.

בברייתא כמו שהיא לא ניתן להבין את דברי **סומכוס** ולמה הם מתייחסים. ולכן הגמ' מעמידה את המקרה בסיפא שמדובר שבאו שני עדים והעידו שאדם גנב, הוא הודה שהוא אכן גנב והודה שגם טבח, אבל אומר שהעדים שקרנים והם לא ראו את הגניבה. והוא הביא עדים שהזימו את העדים האלו. ואז בעה"ב הנגנב הביא עדים אחרים שהעידו שהוא גנב וטבח. ונחלקו **סומכוס** ו**חכמים** לגבי הודאת הטביחה של הגנב, לפי הסברא של **רב המנונא**.

חכמים סוברים שהודאת הגניבה נובעת מהעדים הראשונים והיא לא פוטרת. אבל הודאת הטביחה פוטרת אותו, למרות שהיא לא מחייבת ממון. (והעדים הראשונים שהוזמו משלמים לגנב כפל והוא מעביר אותו לבעלים). ואילו **סומכוס** סובר שהודאת הטביחה לא נחשבת כי היא הודאה שלא מחייבת אותו בכלום כדעת **רב המנונא**. ולכן העדים הראשונים שהוזמו משלמים כפל לגנב והוא מעביר אותו לבעלים והוא בנוסף משלם ב' או ג' על הטביחה, בניגוד לדעת **חכמים**.

אבל **ר"א בריה דרב איקא** מסביר אחרת, שכולם מסכימים עם **רב המנונא**, אבל הם חולקים בשאלה אם {עדות שלא ניתן להזימה} נחשבת עדות, למשל כשהגנב עצמו הביא את העדים שמעידים שהוא גנב. הוא לא יכול להזים ולתבוע אותם, כי הוא בעצמו כביכול 'זמם', הוא הודה שהם עדים כשרים והביא אותם (מאירי).

ומדובר שהוא אמר לעידי הגניבה הראשונים שהוא אכן גנב וטבח ומכר, אבל לא בפניכם אלא בפני פלוני ואלמוני, והזים אותם בעזרת עדים. ואח"כ באו העדים שהוא הודה שראו אותו, והעידו על הגניבה והטביחה. ונחלקו **סומכוס וחכמים** האם העדות של פלוני ואלמוני כשרה.

[הגמ' אומרת ש**סומכוס** מודה שעדות שהעדים לא אומרים תאריך ושעה, לא ניתן להזימה והיא פסולה. ורק במקרה שלנו שהוא מסייע לדבריהם זה נחשב עדות.

הגמ' גם מדייקת שהעדים הראשונים שהוזמו משלמים לגנב, את תשלום הכפל בלבד, אבל את הקרן הוא ממילא חייב לשלם אם הוא מודה, ולכן הם לא הפסידו אותו בקרן.]